

LIBRE!

Časopis o slobodnom softveru

Broj: 01 Godina: 2012

ADempiere ERP

Sweet Home 3D

Slobodan softver u obrazovanju

Ubuntu 12.04 LTS

Precise Pangolin

Blog i PDF – za i protiv

Još uvek u javnosti postoji dilema zašto praviti e-časopis. Mi smo ovu dilemu razrešili pre 2 meseca kada smo krenuli u avanturu pravljenja e-časopisa LiBRE!. Izvagali smo dobre i loše osobine ovakve forme i rekli: „Da, to je forma za nas!“.

Presudna rečenica bila je: „Blogova ima mnogo, e-časopisa na ovom prostoru nema“.

Dobre osobine ove forme, pored jedinstvenosti su: pogodnost za čitanje „od korica do korica“, lako arhiviranje, čitanje i prelistavanje u trenutku kada je čitalac najraspoloženiiji za to, forma je pogodna i za duže tekstove i odlična je za promociju ideja.

Mane ove forme su: zahtevnost po pitanju broja ljudi, njihovih specijalnosti i vremena angažovanja oko izdavanja samo jednog broja, neažurnost u odnosu na druge izvore informisanja koje pruža doba interneta.

Vrline forme su po našem mišljenju pretegle nad manama pogotovo što smo imali rešenje kako da prevaziđemo najveću manu forme oličenu u potrebnom broju ljudi i njihovih specijalnosti (autori, lektori, grafičari) za rad na ovom projektu.

Mane projekta pretvaramo u njegovu prednost. Koristimo činjenicu da smo jedini na Balkanu

pokrenuli projekat izdavanja e-časopisa ove tematike i mobilizujemo, malo po malo, lokalne zajednice da nam pomognu u uređivanju časopisa a za uzvrat im nudimo mogućnost da, preko nas, obavestavaju širu javnost o svojim aktivnostima i projektima.

Negde smo čuli da postoje vrlo dobri projekti (blogovi, prezentacije, predavanja i sl.) sa kojima šira javnost nije upoznata. Projekat LiBRE! časopisa je već probnim brojem privukao zavidnu pažnju javnosti i to ne samo ljudi koji su orijentisani prema slobodnom softveru nego i uopšte IT javnosti (skoro 50% poseta sajtu časopisa je sa Windowsa). Zato smatramo da i ubuduće možemo da budemo dobra platforma za promociju svih aktivnosti lokalnih zajednica, blogera i pojedinaca koji se bave tematikom slobodnog softvera.

Da bi sačuvali što širu publiku moramo imati sadržaj takav da se za svakoga može naći ponešto. Ovakva orijentacija će kod nekih neminovno dovesti do nezadovoljstva. Napredni korisnici će zamerati što su pojedini tekstovi dosadni i već viđeni a početnici će se žaliti da su im pojedini članci veoma nejasni. Ovoga puta sve vas molimo za razumevanje jer nije moguće napisati jedan tekst namenjen apsolutno svakome a opet, ne želimo da zanemarimo nikoga.

Do čitanja!

LiBRE! tim

Ovo delo je licencirano pod uslovima licence [Creative Commons Autorstvo-Nekomercijalno-Deliti pod istim uslovima 3.0 Srbija](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/).

LiBRE!

Broj: 01
Periodika izlaženja: mesečnik

Glavni i odgovorni urednik:
Nikola Hardi

Izvršni urednik:
Aleksandar Stanisavljević

Glavni lektor:
Željko Šarić

Lektura:
Aleksandar Stanisavljević
Marko M. Kostić
Marw

Redakcija:
Bojan Bogdanović
Gavrilo Prodanović
Željko Popivoda
Broker

Grafička obrada:
Dejan Maglov

Kontakt:

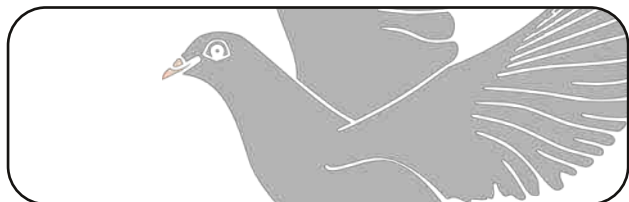
IRC: #floss-magazin
na irc.freenode.org

E-pošta:
libre@lugons.org

Moć slobodnog
softvera:

LiBRE! vesti str. 4

Puls slobode str. 6

Promocije Ubuntu Linuksa str. 6

Izveštaji sa odžanih konferencija, seminara i prezentacija na kojima je Ubuntu Srbija uzela učešće...

Intervju: DORS/CLUC str. 8

Predstavljamo str. 11

Ubuntu Linuks 12.04 str. 11

Naš pogled na najnoviju verziju Ubuntu Linuksa. Precise Pangolin je LTS verzija i pogledajte šta novo donosi.

Plan 9 str. 14

Kako da? str. 16

Dozvole nad datotekama u Linuksu - 1. deo str. 16

Oslobađanje str. 17

X Window System str. 17

Slobodni profesionalac str. 19

Slobodni softver u inženjerstvu: CAD programi za Linuks str. 19

U potrazi smo za idealnom GNU Linuks AutoCAD alternativom. Ovog puta je pod lupom LibreCAD 1.0.

Slobodni softver u preduzeću: ADempiere ERP str. 21

Intrernet, mreže i komunikacije str. 22

Neformalna komunikacija na internetu: pisma, forumi, IRC - 2. deo str. 22

Sam svoj majstor Obrazovanje str. 23

Sweet Home 3D str. 23

Filozofija str. 25

Linux i Windows filozofija - 2. deo str. 25

Smešne strane str. 27

Izašao je GIMP 2.8

03. maj 2012

GIMP razvojni tim je sa ponosom objavio novi GIMP 2.8 koji dolazi sa mnogim unapređenjima kao što su: poboljšane mogućnosti, rešeni problemi i povećana stabilnost.

Jedna od većih izmena u odnosu na prethodne verzije je jednoprozorski korisnički interfejs koji se bira opciono i nije podrazumevani.

Koristan link:

<http://news.softpedia.com/news/GIMP-2-8-Final-Officially-Released-267572.shtml>

Objavljen je novi Slacko Puppy

05. maj 2012

Grupa razvijača koju predvodi 01micko je objavila najnoviji Slacko Puppy u verziji 5.3.3 koji dolazi sa Linuks kernelom 3.1.10.

Koristan link:

<http://puppylinuxnews.org/home/slacko-puppy-is-released/>

EA Games je došao u Ubuntuov softverski centar

08. maj 2012

EA Games je ponudio dve besplatne igrice koje su dostupne u Ubuntuovom softverskom centru. U pitanju su igrice: "Lords of Ultima" i "Command & Conquer Tiberium Alliances".

Koristan link:

<http://omgubuntu.co.uk/2012/05/ea-games-arrive-in-the-ubuntu-software-center/>

NSND u junu

19. maj 2012

Ove godine će se NSND kirilica održati u hotelu na obali endemskog jezera Ohrid u blizini Struge. Svi hakeri su pozvani.

Koristan link: <http://www.nsnd.org/>

Objavljen je Linuks Mint 13

23. maj 2012

Linuks Mint 13, kodnog imena Maya je objavljen i dostupan je uz dva radna okruženja, MATE 1.2 i Cinnamon 1.4. Linuks Mint

13 je takođe i LTS verzija i podržan je do aprila 2017.

Koristan link: <http://blog.linuxmint.com/?p=2031>.

LUGoNS u noći muzeja

24. maj 2012

U noći muzeja, između subote i nedelje, 19/20. maja 2012. je u muzeju Vojvodine održana izložba starih računara na kojima su posetioци mogli da odigraju neku od igrice koja datira iz doba kada su ti isti računari bili veoma aktuelni.

Koristan link:

<https://lugons.org/Vesti/ugao-jao-i-run-pa-tisni-enter>

Održan DORS/CLUC

25. maj 2012

Od 23. do 25. maja je bila održana 19. po redu manifestacija Dani otvorenih računarskih sustava/Croatian Users' Linux Convention 2012.

Korisni linkovi:

<https://lugons.org/Vesti/dors-cluc-2012>,
<http://www.dorscluc.org/>

Objavljen je Snowlinux 2 MATE

28. maj 2012

Lars Torben Kremer je ponosno objavio da je finalna verzija Snowlinux 2 MATE Linuks distribucije dostupna za preuzimanje.

Koristan link:

<http://news.softpedia.com/news/Snowlinux-2-MATE-Is-Based-on-Ubuntu-12-04-272067.shtml>

Objavljena je Fedora 17

29. maj 2012

Zajednica koja stoji iza projekta Fedora kao i kompanija Red Hat koja je sponzor ovog projekta su objavili novu verziju ove distribucije pod rednim brojem 17 a čije je kodno ime "Beefy

Miracle".

Koristan link:

<http://www.h-online.com/open/news/item/Fedora-17-Beefy-Miracle-released-1585486.html>

Najbrži LibreOffice do sada

30. maj 2012

Dokument fondacija (Document Foundation) je predstavila novu verziju LibreOffice-a 3.5.4. Performanse su u ovoj verziji, kažu iz Dokument fondacije,

poboljšane i do 100 % u odnosu na prethodne verzije zahvaljujući naporima programera čiji se broj i dalje uvećava kao i zahvaljujući QA zajednici.

Koristan link:

<http://blog.documentfoundation.org/2012/05/30/the-document-foundation-announces-libreoffice-3-5-4/>

System 76 "Lemur Ultra" Ubuntu laptop

02. jun 2012

System 76 je predstavio Ubuntu laptop "Lemur Ultra" čija je dijagonala 14,1 inča i koji je veoma moćan i lako prenosiv.

Koristan link:

<http://www.omgubuntu.co.uk/2012/06/hands-on-with-the-system76-lemur-ultra-ubuntu-laptop>

Mozilla Firefox 13

05. jun 2012

Objavljeno je novo stabilno izdanje Mozilino (engl. Mozilla) Firefoxa u verziji 13.

Koristan link:

<http://www.mozilla.org/en-US/firefox/13.0/releases/>

Samsung se pridružio Linuks fondaciji

05. jun 2012

Samsung se pridružio Linuks fondaciji i postao njen član na Platinum nivou. Ovo je najveći nivo podrške u Linuks fondaciji i predstavlja Samsungovu posvećenost da zajednički doprinese razvoju Linuksa.

Koristan link:

<http://www.linuxfoundation.org/news-media/blogs/browse/2012/06/samsung-joins-linux-foundation-platinum-member>

Mozilla Webmaker

06. jun 2012

Pokrenuta je inicijativa za Mozilla Webmaker - radionice o web dizajnu za učenike i sve one koji su zainteresovani.

Koristan link:

<http://forum.ubuntu-rs.org/Thread-mozilla-webmaker-summer-campaign-2012?pid=199402>

Dostupan je openSUSE 12.2 Beta 1

07. jun 2012

openSUSE tim ima čast da predstavi prvu beta verziju Linuks distribucije openSUSE 12.2.

Koristan link:

<http://www.mukftware.com/3673/opensuse-122-beta-1-available>

Promocija Ubuntu Linuksa

Proteklog meseca je Ubuntu zajednica Srbije bila aktivna na promociji najnovije verzije Ubuntu Linuksa, kao i slobodnog softvera (engl. FLOSS) uopšte. Održano je više predavanja u cilju popularizacije FLOSS-a, sa naglaskom na poslovnoj upotrebi.

Share Conference

April 26—28.

Prva i najveća prezentacija održana je 28. aprila u okviru manifestacije Share Conference 2012 u Beogradu. Ova manifestacija je najveći skup u ovom delu Evrope, posvećen novim medijima, tehnologiji, internetu i muzici, sa preko 2000 eminentnih učesnika iz zemlje i inostranstva. U prepunoj sali Amerikana prezentaciju su održali Bojan Bogdanović (bojce), Ladislav Urošević (uros) i Igor Kekeljević (digitalis_vulgaris).

Slika 1. Share Conference prezentacija

IT Open Days

Seminar IT Open Days 2012 namenjen je najboljim i najtalentovanim učenicima osnovnih i srednjih škola u Srbiji, sa akcentom na primeni novih informacionih i komunikacionih tehnologija. Ovaj seminar se održava već nekoliko godina pod pokroviteljstvom više državnih organa. Ubuntu zajednica Srbije je održala prezentaciju 8. maja u sklopu ove manifestacije, sa osvrtom na upotrebu FLOSS rešenja u svakodnevnom radu i zabavi. Našim mladim prijateljima predavanje je održao Ladislav Urošević (uros).

Slika 2. IT Open Days

East weekend festival 2012

U Boru 12. i 13. maja 2012. godine

U Boru je, već tradicionalno, održan radno-prijateljski susret internet korisnika East Weekend Fest 2012 posvećen internet komunikacijama i medijima, sa učešćem velikog broja poznatih i javnih ličnosti. Kompletna manifestacija se

mogla pratiti kako putem interneta, tako i preko Twitter servisa, gde su predavačima mogla biti i postavljena pitanja u realnom vremenu. Prezentacija je održana 13. maja i posvećena je

poslovnoj upotrebi Ubuntu i slobodnog softvera. Predavanju su iz Ubuntu zajednice prisustvovali: Srđan Udovički (Rainmaker), Ladislav Urošević (uros), Nemanja Tobić (Punky), Nenad Dimitrovski (nenadsky) i Bojan Bogdanović (bojce).

Slika 3. East weekend festival

Resurs Centar Zaječar - Presentacija

U sali Omladinskog centra u Zaječaru, 19. maja je održana prezentacija o Ubuntu i slobodnom softveru, posvećena poslovnoj upotrebi Linuksa i FLOSS alata. Posećenost je bila znatna a predavanje se produžilo preko predviđenog vremena zbog pitanja publike. Predavači su bili: Srđan Udovički (Rainmaker), Ladislav Urošević (uros) i Bojan Bogdanović (bojce).

Slika 4. Resurs Centar Zaječar - logo

Nadamo se da će ovakve prezentacije postati češće, ne samo iz tabora Ubuntu zajednice Srbije već i drugih FLOSS zajednica.

LiBRE! prijatelji

Autor: Bojan Bogdanović (bojce)

Dani otvorenih računarskih sustava

Povodom zagrebačkih Dana otvorenih računarskih

sustava, DORS (engl. Croatian Linux Users' Convention – CLUC) kratko smo pričali sa Jasnom Benčić, potpredesnicom DORS-a i Ivanom Guštinom, predsjednikom HULK-a (Hrvatska udruga Linuks korisnika). Zahvaljujemo im se na izdvojenom vremenu. Nadamo se da ćemo uskoro imati prilike čitaocima detaljnije izvestiti o tome kako napreduje širenje FLOSS-a u Hrvatskoj, koji se problemi u tom procesu pojavljuju i kako ih Linuks udruženja rešavaju.

Jasna, ko su bili organizatori i sponzori DORS/CLUC-a?

Organizatori ovogodišnjeg DORS/CLUC-a su bili: HULK i HrOpen. Kao suorganizator pridružila nam se Hrvatska gospodarska komora (HGK). Sponzori konferencije su bili: IBM, Crossvallia, Oracle Nimium, SRCE (Sveučilišni računski centar), Init, OpenIT, HOLOBit i Pointer.

Više možete vidjeti ovdje:
<http://www.dorscluc.org/poziv-sponzorima>.

Ovogodišnji DORS/CLUC je bio koji po redu?

Ovogodišnji DORS/CLUC je bio 19. po redu.

Osnovna tema ovogodišnje konferencije?

Ovogodišnja konferencija odvijala se pod sloganom „Budućnost je u otvorenosti!“ a naglasak tijekom prvog dana bio je na temama otvorenosti javnih podataka i servisa, iskustvima u migracijama na slobodni softver u javnom sektoru (posebno u zdravstvu) više zemalja, te koracima i smjernicama takve migracije u Hrvatskoj.

Po čemu se ovogodišnja konferencija razlikovala od prethodnih?

Ova konferencija je drugačija po tome što smo podigli svijest o korištenju FLOSS-a na višu razinu. Naime, na konferenciji su sudjelovali važni ljudi iz hrvatske vlade od kojih smo mogli čuti da su otvoreni za inovacije po pitanju otvorenog koda i otvorenih podataka.

Migrirati na FLOSS nije lako i za to je potrebna potpora kako vladajućih ljudi u zemlji tako i stručnjaka koji se bave tim područjem. Smatramo da smo uspjeli potaknuti svijest o FLOSS-u drugačijim izborom tema u prvom danu konferencije, čiji je naglasak bio više na praksi te istraživanjima provedenima u praksi.

Mesto dešavanja konferencije i čemu promena lokacije neposredno pred konferenciju?

Mjesto dešavanja konferencije je bilo: Hypo Centar, dvorana Rab, Slavonska avenija 6, 10000 Zagreb. Razlog promjene mjesta je bio povećan broj sudionika.

Ekskluzivniju lokaciju smo, osim zbog povećanog broja sudionika, promijenili i zbog dolaska više posebnih gostiju iz Vlade, te održavanja okruglog stola na temu „Otvorenost javnih informacija i servisa“.

Vaši utisci posle konferencije - Čime ste posebno zadovoljni a šta mislite da je moglo biti bolje?

Moram priznati da mi je ovo bila prva godina da stojim na drugoj strani, organizacijskoj strani, DORS/CLUC konferencije. Još uvijek sam pod dojmovima svega, posebice predavanja koja su održana prvi dan a koja su vezana za migraciju i prihvaćanje FLOSS-a.

Čime sam posebice zadovoljna? Svojim suradnicima. Nije lako organizirati konferenciju ovakvog tipa i veličine. Bilo je naporno ali svi smo zajedničkim naporima uspjeli izgurati do kraja cijelu konferenciju.

Što je moglo bolje? Teško je na to odgovoriti. Mogu reći da za poboljšanja uvijek ima mjesta. Ma koliko god se trudili uvijek ćete reći poslije svega: „Ovo smo mogli napraviti ovako ili onako“.

Naš naredni sagovornik je Ivan Guštin, aktuelni predsjednik Hrvatskog udruženja Linuks korisnika (HULK).

HULK se predstavio sa nekoliko predavača, jedan od njih ste bili i Vi. Koja je bila tema vašeg predavanja i neke osnovne crte?

S obzirom na to da od dolaska nove Vlade RH aktivno surađujem s odgovornima

upravo po pitanju konačno konkretnijeg i šireg prelaska na slobodni softver u Hrvatskoj, smatrao sam da je prilika iznijeti viđenja HULK-a i svoja osobna kako bi se to trebalo odvijati u našoj državi. Osnovna poenta mog predavanja je bila da, za razliku od mnogih koji početak i kraj te migracije vide u reinstaliranju tisuća računala u državnoj upravi na Linuks desktop, prvo treba pripremiti sve preduvjete da se uopće počne s bilo kakvom migracijom. Tu mislim na promjenu Zakona o javnoj nabavi IT rješenja za državnu upravu, poštivanju otvorenih standarda u IT rješenjima državne uprave, prihvaćanja ODF formata koji je HR norma već pet godina i slično. Tek nakon toga i fizička migracija može proći s manje problema.

Čime biste se posebno pohvalili kada je primena slobodnog softvera u HR u pitanju?

Ako pričamo o državnoj razini i javnom sektoru - do sada ničim posebno. Čak se ni davno donesene razne odrednice, smjernice i norme uopće nisu poštivale niti provodile u praksi. Međutim, prvi put u zadnjih dvadeset godina, nova vlada je uvođenje

slobodnog softvera najavila u predizborno vrijeme, uvela u Plan Vlade RH prilikom formiranja i započela konkretne aktivnosti u tom smjeru. Daleko je to još od realizacije ali do ove razine nikad prije nismo došli i imamo pravu priliku. Sada je „loptica“ na nama koji se time bavimo i koji godinama lobiramo za to, da Vladi kroz Radnu skupinu damo konkretne prijedloge i smjernice što trebaju napraviti. Konačan rezultat ovisi najprije o tome koliko dobro mi to pripreмимо, a nakon toga i koliko će oni to uspješno provesti u praksi. Što se tiče inače primjene u praksi - slobodnog softvera ima relativno dosta, analogno ostalim zemljama. Dakle,

puno na serverskoj strani, raznim specifičnim rješenjima a na desktopu manje (ali ima tvrtki i s po sto Linuks desktopa u uredskom poslovanju).

Da li ste zadovoljni odzivom u građanstvu i kakva je bila posećenost ovogodišnje konferencije?

Očekivali smo manji odaziv nego lani, što zbog recesije i štedljivosti, što zbog činjenice da ove godine nismo imali tako zvučno ime kao što je Mark Shuttleworth koji je bio lani. Međutim, ugodno smo se iznenadili brojem prijava - ukupno oko 250, tako da je posećenost na lanjskoj razini a čak mislim da je po prosječnom broju ljudi u dvorani, i bolja nego lani.

Koje predavanje je na vas ostavilo posebni utisak?

Osim vrlo kvalitetnih ljudi i diskusije na okruglom stolu, meni je najzanimljivije predavanje bilo stranog keynote predavača Brian-a Fitzgerald-a na temu

iskustava u migraciji javnog sektora u nekoliko država. Od „geekovskih“ predavanja svakako mi je najdojmljivije bilo predavanje uvijek odličnog Tonimira Kišasondija s varaždinskog FOI-ja o primjerima korištenja javnih internet servisa i podataka za probijanje password-a i sličnom.

Slika 1: Brian Fitzgerald na DORS/CLUC 2012.

Kako ste predsjednik HULK-a, kakvi su dalji planovi u radu ove zajednice? Projekti?

Osim daljnje popularizacije Linuksa i drugog slobodnog softvera na raznim konferencijama, društvenim mrežama i drugim prilikama, te sređivanja raznih obaveza unutar Udruge (npr. portala i vezanih servisa), svakako je jedan od glavnih prioriteta i najzahtjevnijih poslova prije spomenuta suradnja s Vladom RH. Želimo također potaknuti aktivnost podružnica, osnivati nove, te preko njih raditi lokalne edukacije i popularizacije. Kako je nedavno HULK postao Affiliate Partner za LPI, svakako ćemo započeti aktivno raditi na LPI edukaciji i certifikaciji.

Vaši utisci posle konferencije - Čime ste posebno zadovoljni, a što mislite da je moglo

biti bolje?

Uz mnoštvo raznih kvalitetnih predavača i predavanja, uvijek poseban gušt predstavlja networking, odnosno druženje sa sudionicima konferencije koji se na bilo koji način bave Linuksom i slobodnim softverom, i to tijekom a posebno nakon službenog dijela konferencije, u opuštenoj atmosferi. Tada padaju nova upoznavanja, nove ideje i nove suradnje. Taj ležerni štih ove konferencije je ono što mnogi godinama ističu kao glavnu značajku zbog koje se ponovo vraćaju, čak i neovisno o predavačima i temama.

Kao organizator, posebno sam zadovoljan suorganizacijom od strane Hrvatske gospodarske komore, odazivom velikog broja predavača, a posebno sam sretan da smo i u ovo recesijsko vrijeme imali relativno puno sponzora.

Nemam puno zamjerki, odnosno ono što bi mogli bitno poboljšati, osim onog uobičajenog - da organizaciju konferencije počnemo znatno ranije. To si želimo svake godine ali nas niz objektivnih okolnosti s predavačima i sponzorima a posebno subjektivnih okolnosti s uobičajenim obavezama ljudi iz organizacije, uvijek nekako stjera u stisku s vremenom. Naime, svu organizaciju radi nekoliko ljudi, volonterski, uz svoje ostale privatne, poslovne i akademske obaveze, što nije nimalo lako.

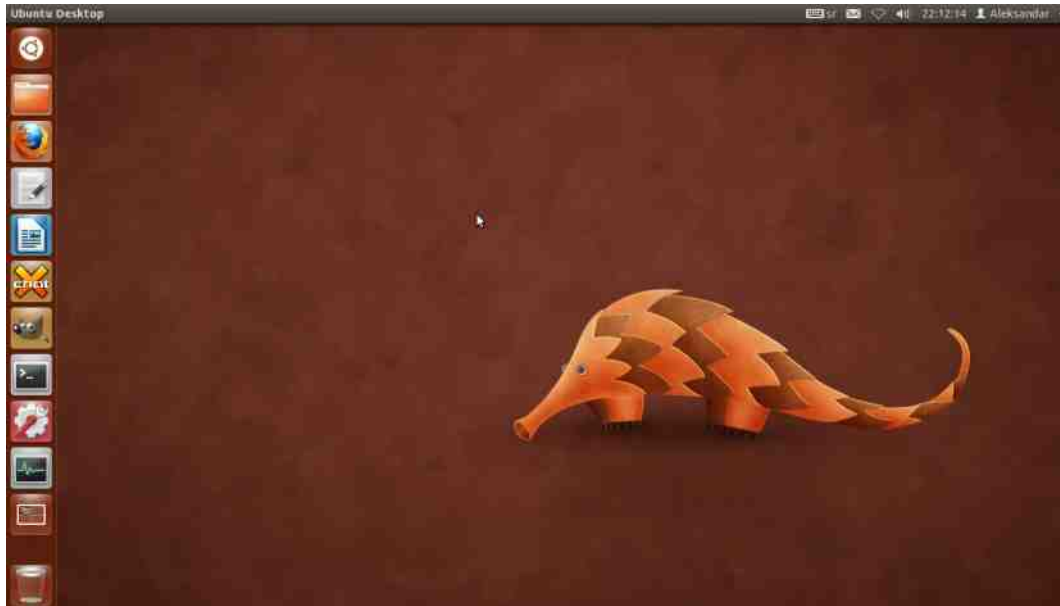
LiBRE!

Ubuntu Linuks 12.04 LTS

Ubuntu Linuks 12.04 čije je kodno ime Precizni mravojed (engl. Precise Pangolin), objavljen je pre nekoliko nedelja od strane Canonicala. Ovo izdanje Ubuntu-a je izdanje sa višegodišnjom podrškom odnosno LTS (Long Term Support) izdanje. Za razliku od prethodnih LTS izdanja kod kojih je podrška za desktop verzije bila 3 godine a za server verzije 5 godina, kod ovog LTS izdanja podrška iznosi 5 godina i za desktop i za server verzije. Imajući u vidu da je ovo izdanje Ubuntu-a LTS izdanje, akcentat u njemu je, pre svega, stavljen na stabilnost a manje na dodavanje novih funkcija.

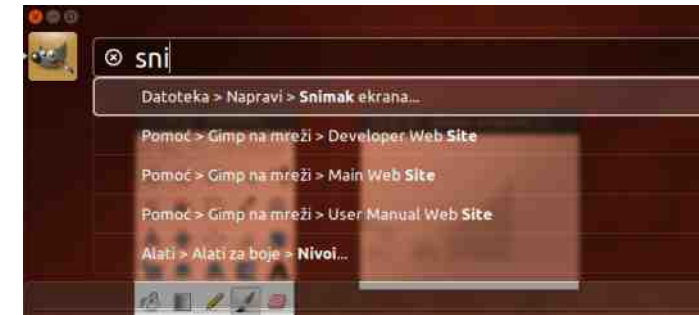
Unity 5.10

Možda je nekome teško da poveruje ali je Ubuntuov kontroverzni Unity shell već došao do verzije 5.10. Jedna od glavnih novih funkcija novog Ubuntu-a 12.04 je HUD (Head-Up Display) koji predstavlja alternativu za izbor menija programa i

specijalno je napravljen za Unity (uključujući Unity 3D kao i Unity 2D). HUD radi u svim programima koji imaju globalni meni i omogućava izbor opcija menija jednostavnim unosom sa tastature.

HUD ne zamenjuje u potpunosti globalni meni već je globalni meni i dalje dostupan pa svi oni kojima se HUD ne dopada mogu, bez problema, da nastave da koriste globalni meni. HUD ima svoje prednosti ali takođe ima i svoje mane. Na primer, ukoliko želite da napravite snimak ekrana (screenshot) dok koristite GIMP i znate kako se ova opcija menija zove, vi ćete jednostavno otvoriti HUD i početi da kucate reči „snimak ekrana“. Nakon što se ova opcija menija pojavi a vi još niste ni dovršili reči, možete željenu opciju i da izaberete pritiskom na taster Enter. Pri ovome ne morate da

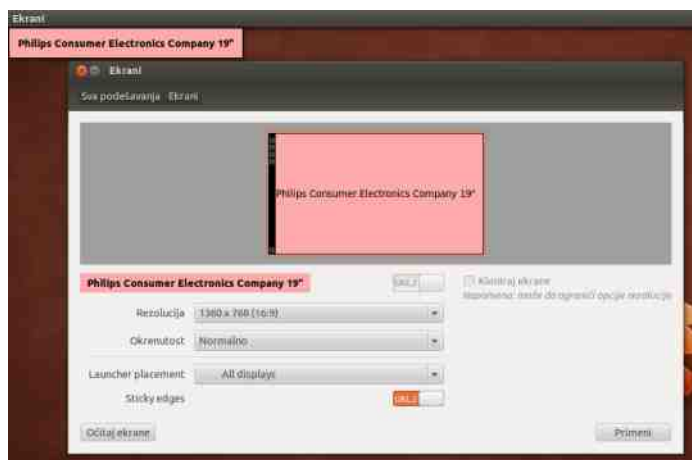

Slika 1. Izbor opcije menija pomoću HUD-a

znate u kome se tačno meniju nalazi opcija „snimak ekrana“. Sa druge strane, ukoliko želite da uslikate ekran pomoću GIMP-a a ne znate kako se tačno zove ova opcija brže ćete je naći putem globalnog menija nego putem HUD-a.

Sa Ubuntuom 12.04 dolazi i odgovarajuća podrška za računare sa više monitora. Pokretač (launcher) sa prepoznavanjem ivica ekrana je sada prikazan na svakom monitoru tako da više ne morate da „putujete“ do drugog monitora kako bi pokrenuli neki program. Da vidite podešavanje ekrana otvorite

Sva podešavanja → Ekran.

Slika 2. Podešavanja ekrana

Sa novim Ubuntuom dolazi i novo video sočivo (lens). U pitanju je sočivo koje radi podjednako dobro sa lokalnim i mrežnim video fajlovima (podržava Vimeo, YouTube, Amazon, TED, BBC iPlayer i tako dalje).

Slika 3. Video sočivo (lens)

Veoma dobra opcija (po mom mišljenju) koju novi

Ubuntu poseduje je prikaz svih Unity prečica sa tastature. Ovaj prikaz se dobija pritiskom i držanjem SUPER tastera (to je obično taster na kome je nacrtan logo MS Windows-a :)).

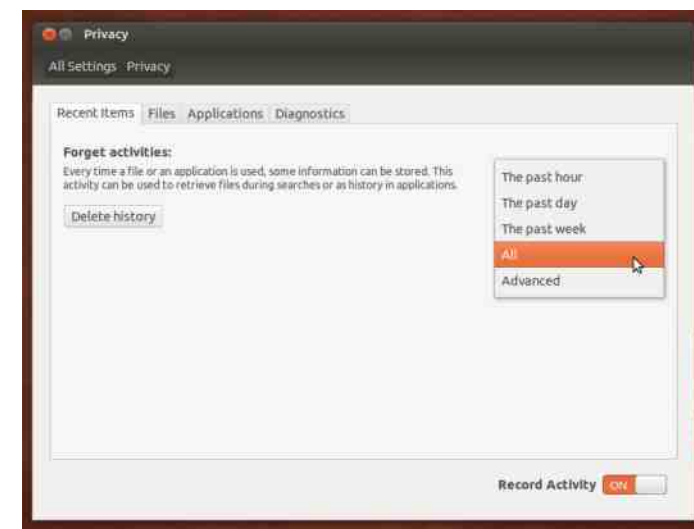

Slika 4. Unity prečice sa tastature

Podrazumevani programi

Rhythmbox je ponovo podrazumevani muzički plejer u Ubuntuu 12.04 pri čemu je na tom mestu zamenio Banshee. Zajedno sa Banshee muzičkim plejerom iz Ubuntu 12.04 su uklonjeni i Tomboy i Gbrainy kako bi Ubuntu 12.04 ostao bez Monoa.

Zeitgeist Activity Log Manager je podrazumevano uključen u sistemskim podešavanjima Ubuntu 12.04. On predstavlja podrazumevani alat na Ubuntuu koji pamti događaje (otvarane slike, klipovi, muzičke datoteke, tekstualne datoteke, fascikle) po satu, danu ili nedelji kada su se odigrali.

Slika 5. Podešavanje privatnosti

Kao i u prethodnim izdanjima, Ubuntu 12.04 koristi Unity 3D (sa Compizom) kao podrazumevano radno okruženje na vrhu GNOME-a 3.4 sa Unityjem 2D kao fallback okruženjem.

Ubuntu 12.04 dolazi sa sledećim podrazumevanim programima:

- Firefox 11.0,
- Thunderbird 11.0.1,
- Nautilus 3.4.1,
- Gedit 3.4.1,
- Ubuntu Software Center 5.2,
- Deja Dup Backup Tool 22.0,
- LibreOffice 3.5.2,
- Shotwell 0.12.2,
- Rhythmbox 2.96,
- Totem 3.0.1,
- Empathy 3.4.1,
- Transmission 2.51,
- Gwibber 3.4.0,
- GNOME Control Center (System Settings) 3.4.1,
- Unity 5.10

na vrhu

- GTK 3.4.1.

Takođe, Ubuntu 12.04 uključuje 3.2.0-23.36 Linuks jezgro, koje je bazirano na sledećoj stabilnoj verziji Linuks jezgra 3.2.14 i X.org serveru 1.11.4.

Podrazumevana virtuelna tastatura Onboard sada ima dve nove teme (Model M i Typist).

Slika 6. Virtuelna tastatura Onboard

Za kraj

Iako je Unity već dogurao do verzije 5.10 lično smatram da i dalje postoje mesta za njegovo poboljšanje. No, imajući u vidu da je ovo verzija Ubuntu sa višegodišnjom podrškom, veliki broj poboljšanja će uslediti upravo kroz svakodnevnu nadogradnju sistema. Ubuntu 12.04 LTS predstavlja dosta stabilan i pouzdan operativni sistem i zato bih svima preporučio da ga probaju.

Korisni linkovi:

- [1] <http://www.zdnet.co.uk/reviews/desktop-os/2012/05/11/ubuntu-1204-lts-the-morning-after-40155203/>
- [2] <http://www.zdnet.co.uk/reviews/desktop-os/2012/04/26/ubuntu-1204-lts-precise-pangolin-40154970/>
- [3] <http://www.techdrivein.com/2012/05/whats-new-in-ubuntu-1204-lts-screenshot.html>
- [4] http://ubuntuguide.org/wiki/Ubuntu_Precise
- [5] <http://iloveubuntu.net/ubuntu-1204-lts-released-and-reviewed>
- [6] <http://www.ubuntu.com/ubuntu/whats-new>
- [7] <http://www.webupd8.org/2012/04/ubuntu-1204-lts-released-see-whats-new.html>
- [8] <http://www.h-online.com/open/features/What-s-new-in-Ubuntu-12-04-LTS-1545162.html>
- [9] <http://ubuntuportal.com/2012/04/ubuntu-12-04-lts-precise-pangolin-released-lets-download-and-install-it.html>
- [10] <http://www.ubuntugeek.com/new-features-in-in-ubuntu-12-04-precise-pangolin-desktop.html>

Autor: Aleksandar Stanisavljević

Pogled u budućnost

Današnja civilizacija se zasniva na računarima i najpoznatiji sistem za lične računare je Windows. Naravno, postoje i drugi sistemi koji su manje-više poznati npr. Unixi i Unixoliki sistemi. Ali šta je sa onim manje poznatim sistemima, sa onim sistemima koji su toliko drugačiji da se čovek zapita o mentalnom stanju onih koji su taj sistem stvorili...? Da, postoje i drugi sistemi. Sistemi koji su čak i bolji. Plan 9 je jedan od tih sistema.

Sve je počelo pre nekih pet meseci. Ne mogu tačno da se setim kako sam saznao za Plan 9, mislim da sam čitao Vikipedijin unos o Kenu Thompsonu (engl. Ken Thompson) ali nisam siguran. Svejedno, naišao sam i pročitao unos za Plan 9. Moja prva reakcija je bila: čekaj, postoje još neki slobodni sistemi osim Linuksa i BSD-ova? Nakon toga sam preuzeo ISO sliku sa stranice Bel laboratorija (Bell Labs) i pokrenuo je unutar QEMU emulatora.

Šta da kažem. Pitanja pri podizanju sistema su bila toliko čudna da me je to uplašilo (jedno pitanje je bilo odakle da podignem kernel tj. da li hoću kernel sa ovog ili sa nekog drugog računara koji je umrežen). U redu, našao sam neka uputstva na internetu i prešao i podizanje sistema (danas se pitam kako su ta pitanja mogla da mi izgledaju teško kada su zapravo veoma laka).

Onda se podigao Rio (Rio je podrazumevani

grafički upravnik prozora na Planu 9). Strahota, nema nikakvih panela, ikonica... Nema ičega što je poznato. Totalna anomalija. Ništa, učitao sam youtube i odgledao jedan zanimljiv video i shvatio kako otprilike funkcioniše Plan 9. Ono što je zanimljivo je da je za razliku od Linuksa na Planu 9 potreban miš. Miš je potreban jer se programi pokreću tako što prvo mišem izaberete opciju "New" pa onda izaberete veličinu prozora u kojem će se program pokrenuti. Uradio sam to i dočekala me je konzola. Nisam bio srećniji kada sam konačno ugledao nešto poznato. Kasnije se ispostavilo da ni konzola nije ista. Zapravo, komande na Planu 9 jesu slične komandama na Unixu ali nisu iste.

Onda sam našao PDF dokument u kojem je detaljno objašnjen Plan 9. Prešao sam na konzolni deo odmah. I zaista, deluje kao Unix. Ali kada sam video šta se sve može uraditi i da je skoro sve predstavljeno kao datoteka, nisam mogao da verujem. Hoćete da uradite snimak ekrana? Nema problema, ekran vam se nalazi u /dev/screen. Znači samo je potrebno da pročitate sirovu sliku iz ekrana i da je pretvorite u png sliku tj.

```
cat /dev/screen > /n/tvrdidisk/slika.raw;  
t opng /n/tvrdidisk/slika.raw > /n/prostor/slika.png
```

Čudno? Veoma. Zapravo, ko je čitao Katedralu i Sajmište videće da ovaj sistem dosta dosledno prati pravila Unix inženjerstva. Zna li da je jedno od tih pravila da program treba da radi samo jednu stvar i da radi tu stvar odlično? Ovaj sistem dovodi to pravilo do svog savršenstva.

Sve je krenulo...

...kada je Unix počeo da pokazuje svoje godine. Unix je nastao kada mreže i grafički interfejsi nisu bili toliko korišćeni te nije ni bio oblikovan tako da ih podržava. Kasnije, kada je počela masovna upotreba mreža i grafičkih interfejsa, na Unixu su dodati mehanizmi koji su omogućili njihovu upotrebu ali su dodati dosta neelegantno. Plan 9 je zamišljen tako da reši neke od ovih problema.

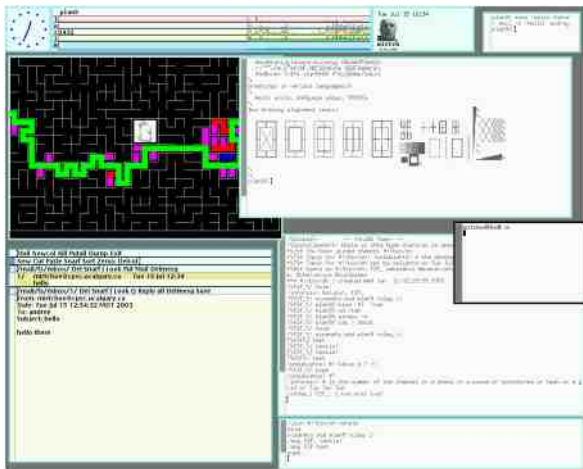
Rad na ovom sistemu je započeo osamdesetih godina prošlog veka i on je nastavak takozvanog istraživačkog Unixa (Research Unix). Pokretači su isti oni koji su stvorili Unix, C i još mnogo toga što se danas shvata olako. Neki od tih ljudi su i Rob Pajk (Rob Pike), Ken Tompson, Brajan Kernigan (Brian Kernighan), Daglas Makilroj (Douglas Mcllroy), Denis Riči (Dennis Ritchie) itd. Sve haker do hakera.

Raspodeljeno računanje

Današnja mreža je mreža više Unix računara. Plan 9 je zamišljen tako da cela mreža bude jedan sistem. To se ogleda u tome što se tipična Plan 9 konfiguracija sastoji od barem tri računara (naravno, moguće je koristiti jedan računar koji bi imao sve tri uloge). Jedan računar koji bi bio procesorski server, drugi koji bi bio server za podatke i treći koji bi bio terminal. Terminal u Plan 9 svetu znači da je to računar koji služi isključivo kao ekran tj. svo računanje se obavlja na procesorskom serveru (koji se sastoji od jakih procesora, dosta RAM-a i koji je bez eksterne memorije) a rezultati se skladište na serveru za podatke. Deluje čudno ali je krajnje logično. Naravno, korisnik ukoliko želi može da pokrene program na terminalu ali će sigurno neko teže računanje (kao što je kompajliranje kernela) obaviti

na procesorskom serveru. Takođe, kako je računar sastavljen od više povezanih računara, veoma je lako dodavati druge računare u mrežu. Ovo dosta podseća na način kako superračunari funkcionišu.

Mogućnosti koje nastaju su brojne. Želite da pronađete grešku u programu kod nekog koji se nalazi u Kanadi? Samo uvezite njegovu /proc fasciklu unutar vaše i pokrenite debugger.

Osnovna zamisao

Osnovna zamisao je bila da su tadašnji (može se reći i sadašnji) sistemi bili (jesu) kabasti i oblikovani kao ogromni monoliti koji rade više stvari istovremeno i to ne baš elegantno. Zar nije bolje napisati manje programe koji bi se udruživali za ostvarivanje nekog cilja? Moguće da jeste jer je to ono zbog čega je Unix postao poznat. Taj deo je preuzet i unapređen sa Plan 9 sistemom. Skoro sve je moguće uraditi preko čitanja i pisanja datoteka (da, čak je moguće prekinuti program tako što se upiše kill u datoteku koja predstavlja kontrolni deo programa). Krajnje elegantno.

Tehnologije sa Plan 9 sistema

Možda najpoznatiji bitovi čije poreklo vodi do Plan 9 sistema jesu UTF-8. Svi znaju šta je UTF-8. To je kodiranje koje omogućava mnogo više znakova

od klasičnog Aski (ASCII) kodiranja (uključuje ćirilicu, kineske/japanske znakove i još neke znakove koji se koriste u matematici). Alef programski jezik je druga tehnologija sa Plana 9. On je omogućavao pisanje programa u C stilu koji su se izvršavali na više računara, rame uz rame. Iako je Alef mrtav kao programski jezik, on je inspirisao Googleov programski jezik koji se zove Go. I treća tehnologija sa Plan 9 sistema je /proc fascikla koja se koristi na Linuks sistemima (iako moram da napomenem da je /proc na Linuksu loša izvedba Plan 9 /proc fascikle).

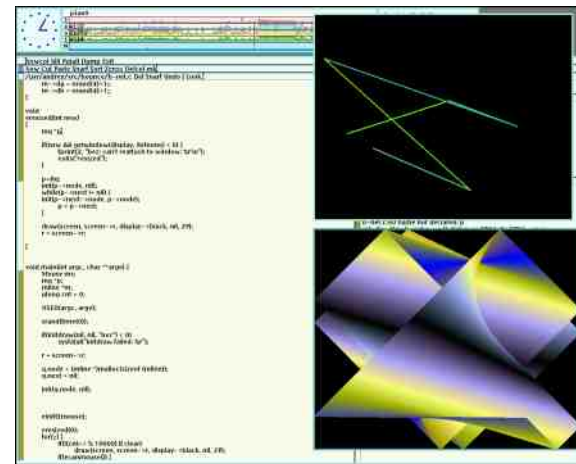
Podržani programi

Plan 9 je ipak eksperimentalni sistem. Kada sam prešao sa Windowsa na Linuks mislio sam da je veoma mali broj programa za Linuks. To naravno nije tačno i kada pogledam koliko programa postoji za Plan 9 počinjem da cenim sve one programe koje uzimam zdravo za gotovo na Linuksu. Na Planu 9 ne postoji internet pregledač (barem ne onaj koji bi bio u rangu sa Firefoxom), ne postoji kancelarijski paket i ne postoje razni drugi "sitni" programi koji mogu da zatrebaju. Ovo je posledica toga što Plan 9 nije oblikovan tako da bude usklađen sa ostalim Unixima tako što bi pratio POSIX standard (čak ni

C kompajler nije ISO C kompatibilan). Ovo je svesna odluka jer dosta toga je loše sa POSIX i ISO C standardom. Srećom, postoje alatke koje omogućavaju delimičnu POSIX kompatibilnost te je moguće koristiti neke Unix programe. Program linuxemu je takođe zanimljiv i sa njim je moguće koristiti neki polumoderan Unix pregledač (npr. neka starija varijanta Opere).

Na kraju

Zašto Plan 9 nije postao poznat je zanimljivo pitanje. Odgovor na ovo pitanje bi verovatno ispunio omanju knjigu (prva licenca je imala udela u tome). Jedno od zanimljivih mišljenja je izneo Erik Rejmond (Eric Raymond). On je rekao da je Plan 9 ipak samo manje unapređenje Unixa te da je kao takav slabiji takmac bazi koda koja radi dovoljno dobro tj. Linuksu.

U svakom slučaju, Plan 9 je jedan krajnje zanimljiv sistem i čovek može dosta toga naučiti čitajući njegov kod i dokumentaciju. Ipak su to ljudi koje možemo bez ikakvih diskusija nazvati najboljim programerima u istoriji računarstva.

Korisni linkovi:

- [1] <http://plan9.bell-labs.com/plan9>.
- [2] <http://code.google.com/p/plan9front>.

Autor: Marko M. Kostić

Dozvole nad datotekama u Linuksu – 1. deo

Dozvole i vlasništvo – Zašto?

Ukoliko ne možete da pristupite nekoj datoteci na vašem operativnom sistemu Linuks, to je verovatno zbog loše podešenih prava pristupa koje ta datoteka ima. Ako samo vi koristite računar verovatno se pitate koja je prednost dozvola (ili koje su mane) koje vam ograničavaju pristup sistemu. Međutim, pre nego što se uhvatite za kosu, imajte na umu da je Linuks napravljen da bude višekorisničko okruženje, pa je tako veoma važno imati siguran sistem koji jasno ukazuje na to koje su datoteke vaše i ko im može pristupiti.

Čak i kada ste vi jedini korisnik kućnog računara dozvole čuvaju važne datoteke sigurnim i od uljeza i od vaših grešaka.

Vlasništvo nad datotekama

Svaka datoteka u operativnom sistemu Linuks u vlasništvu je određenog korisnika i određene grupe. Dakle, dozvole nad datotekama su definisane posebno za korisnika, posebno za određenu grupu korisnika, te posebno za sve ostale korisnike.

Korisnik (engl. User) → Korisničko ime osobe koja poseduje datoteku. Osoba koja je napravila neku datoteku odmah postaje i vlasnik te datoteke.

Grupa korisnika (Group) → Korisnička grupa koja je vlasnik datoteke. Svi korisnici koji pripadaju grupi koja poseduje određenu datoteku imaće ista prava pristupa toj datoteci. Ovo je korisno ukoliko, na primer, radite na projektu koji zahteva da jedna grupa korisnika ima pravo pristupa određenim datotekama a da svi ostali korisnici to pravo nemaju. U tom slučaju je potrebno korisnike dodati u istu grupu i postarati se da su potrebne datoteke u vlasništvu baš te grupe a zatim prema tome podesiti dozvole grupe za te datoteke.

Ostali korisnici (Other) → Korisnici koji nisu vlasnici datoteke i koji ne pripadaju grupi korisnika koja je vlasnik datoteke. Drugim rečima, ukoliko ste postavili dozvole za kategoriju ostalih korisnika te dozvole će podrazumevano uticati na sve ostale korisnike. Zato se često govori o globalnim dozvolama nad datotekama, iako se misli na dozvole za sve ostale korisnike.

Dozvole nad datotekama

Postoje tri tipa pristupnih dozvola na Linuksu: čitanje, pisanje i izvršavanje.

Dozvola čitanja (Read permission) → Dozvola čitanja koju poseduje određena datoteka znači da ta datoteka može da se otvori i da se njen sadržaj učita. Kod fascikli, dozvola čitanja koju poseduje određena fascikla znači da ta fascikla može da se otvori i da se njen sadržaj vidi.

Dozvola pisanja (Write permission) → Dozvola pisanja koju poseduje određena datoteka omogućava vam da izmenite sadržinu te datoteke.

Kod fascikli, dozvola pisanja koju poseduje određena fascikla znači da se postojećim datotekama koje se nalaze u toj fascikli mogu promeniti imena, da se mogu obrisati a takođe je dozvoljeno i kreiranje nove datoteke unutar date fascikle. Ovo zapravo znači da datoteci koja ima dozvolu pisanja možete promeniti sadržinu ali ne i ime, niti možete da je obrišete sve dok vam dozvola pripadajuće fascikle to ne dopusti.

Dozvola izvršavanja (Execute permission) → Dozvola izvršavanja koju određena datoteka poseduje znači da tu datoteku možete da pokrenete kao program ili skriptu školjke. Dozvola izvršavanja kod fascikle omogućava vam da pristupite datotekama u toj fascikli (na primer, korišćenjem komande cd). Međutim, imajte na umu da iako vam dozvola izvršavanja dopušta da uđete u fasciklu ne dopušta i da vidite sadržaj fascikle - ukoliko nemate dozvolu za njeno čitanje.

Nastaviće se...

Autor: Aleksandar Stanisavljević

X Window System

X Window System (prozorski sistem iks, koji se takođe zove samo X ili X11, na osnovu trenutne glavne verzije 11) je softverski sistem i mrežni protokol koji obezbeđuje osnovu za grafičke korisničke interfejse i mnogobrojne mogućnosti za ulazne uređaje na umreženim računarima. Kreira nivo apstraktnog hardvera (engl. hardware abstraction layer) u kome je softver pisan da koristi opšti skup komandi, dozvoljavajući uređajima nezavisnost i mogućnost za ponovno pokretanje programa na bilo kom računaru koji koristi X.

X je nastao na MIT-u (Massachusetts Institute of Technology) 1984. godine. Trenutna verzija X11 se pojavila septembra 1987. godine. X.Org fondacija (X.Org Foundation) je neprofitna organizacija koja predvodi razvoj projekta X. Osnovana je 2004. godine.

Namena i mogućnosti

X je po arhitekturi moćan i nezavisan sistem za udaljene grafičke korisničke interfejse i ulazne uređaje koji velikom broju ljudi omogućava da dele procesirajuću snagu kompjutera u zavisnosti od njihovih potreba, te da saraduju putem klijent

programa na udaljenim računarima. Svi korisnici mrežnog terminala imaju mogućnost da stupe u interakciju sa ekranom sa bilo kog od ulaznih uređaja. Imajući u vidu odličnu podršku za X softver na Linuxu, Unixu i Mac OS-u X, X se obično koristi za pokretanje klijent programa na kućnim računarima čak i kad ne postoji potreba za

deljenjem procesirajućeg vremena.

X obezbeđuje osnovni okvir odnosno primitive neophodne za izgradnju grafičkog korisničkog interfejsa: iscrtavanje i pomeranje prozora po ekranu i interakciju putem miša, tastature ili ekrana osetljivog na dodir. X ne obezbeđuje obaveznu prisutnost korisničkog interfejsa – taj zadatak imaju posebni klijent programi poznatiji kao upravnici prozora. Upravnici prozora nije neophodan i programi mogu koristiti grafičke sposobnosti X-a bez korisničkog interfejsa. Kao takav, vizuelni izgled X baziranih okruženja u velikoj meri može da varira pa različiti programi mogu da predstavljaju radikalno različite interfejse.

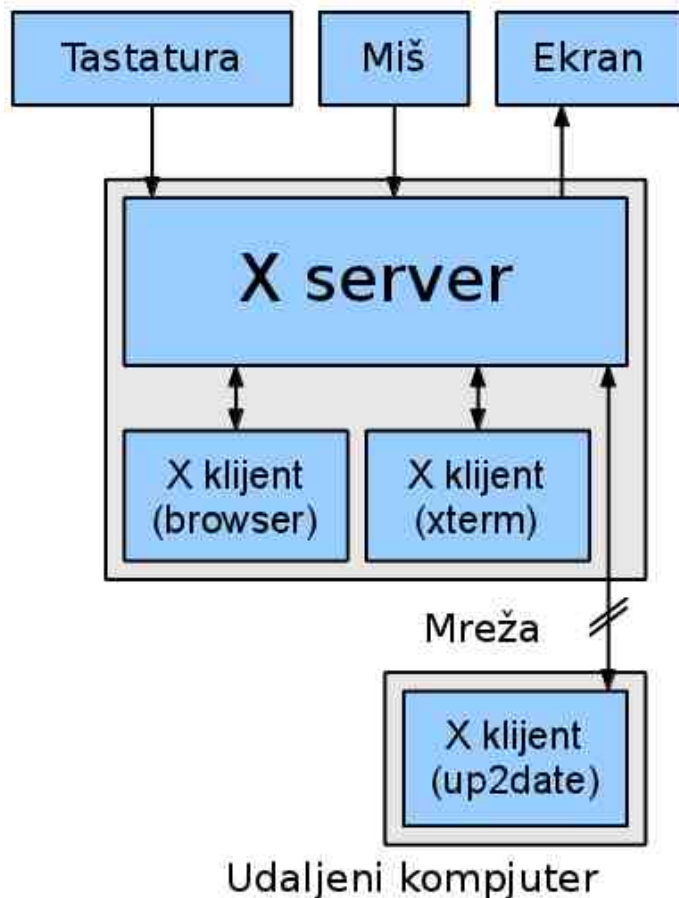
Struktura

X je izgrađen kao dodatni (softverski) apstraktni

nivo hardvera na vrhu jezgra operativnog sistema a zasnovan je na klijent-server arhitekturi. Programi predstavljaju klijente koji komuniciraju sa serverom: upućuju mu zahteve i dobijaju od njega povratne informacije. X server kontroliše isključivo ekran i odgovara na zahteve klijenata. Prednosti korišćenja ovakvog modela sada su prilično jasne: programi (klijenti) jedino treba da znaju kako da komuniciraju sa serverom i ne treba da brinu o detaljima komunikacije sa aktuelnim ekranom. Na najnižem nivou, klijent govori serveru nešto poput „nacrtaj liniju odavde do tamo“, ili „renderuj ovaj tekst, koristeći ovaj font, na ovoj poziciji na ekranu“.

Ovo se naizgled ne razlikuje od jednostavnog korišćenja grafičke biblioteke koja pravi naš program. Međutim, X model ide korak dalje. On ne ograničava klijent programe da budu na istom računaru na kome se nalazi i server. Protokol koji se koristi za komunikaciju između klijenta i servera može da radi i preko mreže ili, u stvari, preko bilo kog komunikacionog mehanizma koji obezbeđuje pouzdan protok podataka. Naravno, poželjno je da se u ove svrhe koristi dobro poznati TCP/IP protokol. Kao što možemo da vidimo, X model je veoma moćan; klasičan primer je izvršavanje programa koji zahteva dosta procesorskog vremena i snage na Cray računaru, praćenje baze podataka na Solaris serveru, program za elektronsku poštu na malom BSD mail serveru i prikazivanje svega toga na ekranu moje Linuks radne stanice.

Korisnička radna stanica

Slika 1. Primer angažovanja X servera

Na slici 1 je pokazan primer angažovanja X servera: X server dobija ulaze od lokalne tastature i miša i pokazuje ih na ekranu. Veb pregledač (web browser) i terminal emulator (xterm) rade na korisničkoj radnoj stanici a program za nadogradnju radi na udaljenom kompjuteru ali se on kontroliše i nadgleda sa korisničkog kompjutera.

Korisni linkovi:

- [1] http://sr.wikipedia.org/sr/Прозорски_систем_Икк
- [2] http://en.wikipedia.org/wiki/X_Window_System
- [3] http://en.wikipedia.org/wiki/X.Org_Foundation
- [4] <http://slackbook.ns-linux.org/x-window-system.html>
- [5] <http://www.tldp.org/HOWTO/XWindow-Overview-HOWTO/index.html>
- [6] <http://www.x.org/wiki/>
- [7] <http://www.openbsd.org/faq/faq11.html>
- [8] http://www.freebsd.org/doc/en_US.ISO8859-1/books/handbook/x11.html
- [9] <http://www.xfree86.org/current/X.7.html>
- [10] <http://www-rohan.sdsu.edu/doc/debian/ch-X.html>

Pregled popularnosti GNU/Linux/BSD distribucija sa mesec maj **Distrowatch**

1	Mint	4271<
2	Mageia	2339>
3	Ubuntu	2093<
4	Fedora	2085>
5	Debian	1371<
6	SolusOS	1198>
7	openSUSE	1159<
8	Arch	1062<
9	Puppy	907<
10	CentOS	807<
11	Zorin	743<
12	PCLinuxOS	743<
13	Ultimate	737>
14	Chakra	640<
15	Lubuntu	634<
16	siduction	587>
17	Pear	580>
18	Slackware	565<
19	Bodhi	564>
20	Dream Studio	538=
21	Luninux	512<
22	Snowlinux	511>
23	KNOPPIX	510<
24	Vector	502>
25	Hybryde	478>

Pad <

Porast >

Isti rejting =

(korišćeni podatci sa Distrowatch-a)

Autor: Aleksandar Stanisavljević

Slobodni softver u inženjerstvu CAD programi za Linuks

Uvod

Jedna od tema o kojoj se u GNU Linuks svetu ne govori mnogo je CAD (engl. Computer Aided Design). U MS Windows svetu primat drži firma Autodesk sa svojim paketom AutoCAD. Autodesk se odlučio da podršku pruži samo za Windows i MacOS platformu i nema nameru, još uvek, da svoje napore u razvoj programskih paketa (ponajviše AutoCAD-a) okrene prema Linuks platformi. Autodesk nije ni prva ni poslednja komercijalna softverska firma koja je zanemarila GNU Linuks zajednicu.

Sa razvojem Linuksa i sve većim prelaskom korisnika sa Windows i MacOS na Linuks operativni sistem, pojavljuje se i sve veća potreba za programima velikih softverskih firmi koje su zanemarile ovaj segment tržišta. Tako su vremenom nastali: Gimp (GNU Linuks odgovor na Adobe Photoshop), LibreOffice (GNU Linuks odgovor na MS Office paket), Inkscape (GNU Linuks odgovor na Corel Draw), Scribus (GNU Linuks odgovor na Adobe-ov Indesign) i mnogi drugi programi koji su nastali kao slobodna alternativa velikim komercijalnim paketima. Većina pomenutih programa predstavlja odlične alternative komercijalnim programima ali je i dalje ostao problem sa alternativama kvalitetnim CAD paketima. Godinama se pokušavalo da se napravi

kvalitetan CAD program za Linuks. To je naporan posao i u početku rezultati nisu bili ohrabrujući. Dosta grešaka, velika nestabilnost programa, spor odziv i nekada nepotpuna podrška za DWG fajlove koji su već uveliko industrijski standard. Situacija se poboljšala sa unapređenjem Wine programa. Korisnici su uspevali da pokrenu mnoge MS Windows programe i igre a na spisku su sve češće počeli da se nalaze i CAD programski paketi. Međutim, koliko god da se ljudi trude, Wine nekad i ne može u potpunosti da simulira Windows okruženje.

Iako nijedan GNU Linuks program ne može u potpunosti da zameni AutoCAD paket, situacija nije toliko beznadežna. I ovaj segment je sve bolje pokriven slobodnim alternativama. U ovom serijalu tekstova pokušaćemo da pronademo najbolju alternativu ili više alternativa koje pokrivaju pojedine CAD segmente.

Barem iz ugla mašinske industrije 90% tehničkih crteža su skice, šeme, radionički crteži, planovi i situacije. Svi ovi crteži su 2D tako da je to najbitniji segment koji je potrebno pokriti kvalitetnom AutoCAD alternativom. Drugi segment od 9% koji se odnosi na 3D prikaze uglavnom obuhvata marketinške prikaze tehničkih rešenja, uputstva za montažu i slično a veoma malo tehničke crteže. Za ovaj 3D segment idealna GNU Linuks alternativa je Blender o kojem ovom prilikom neće biti reči. 1% su složeni 2D i 3D crteži koji su namenjeni za direktnu automatizovanu proizvodnju na kompjuterski upravljanoj mašini alatki. Za ove poslednje je najteže naći odgovarajuću softversku alternativu u GNU Linuks svetu.

Od AutoCAD alternative se očekuje:

- što sličniji interfejs, kako bi period prilagođavanja bio što kraći,
- sličan način crtanja,
- kvalitetni izlazi kao što su DXF, PDF a po mogućnosti i DWG i
- podrška za štampače, plotere, katere...

Jedna od najboljih 2D CAD alternativa koja zadovoljava većinu ovih kriterijuma je LibreCAD 1.0.

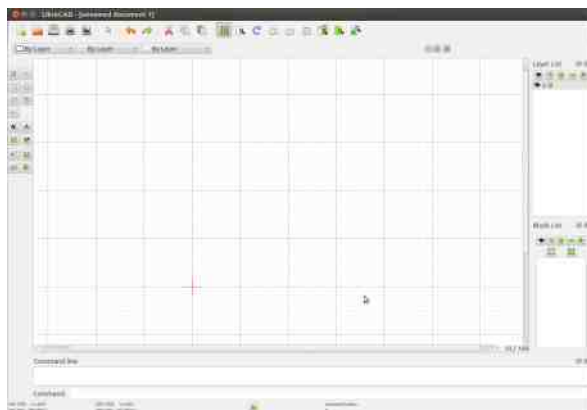
LibreCAD 1.0

LibreCAD je sveobuhvatan 2D CAD program koji možete da preuzmete i instalirate besplatno. Programski paket je dostupan za sve glavne operativne sisteme uključujući Microsoft Windows, Mac OS X i Linuks (Mint, Debijan, Ubuntu, Fedora, Mandriva, Suse itd.). Postoji velika baza zadovoljnih korisnika LibreCAD-a širom sveta. Program je dostupan na više od 20 jezika. Na žalost nijedan od tih jezika nije sa našeg govornog područja.

LibreCAD je rezultat projekta koji je započet sa ciljem da se doda CAM mogućnost u QCAD da bi ovaj mogao da koristi CNC ruter. Taj projekat je

prvobitno imao naziv CADuntu. Sledeći zadatak je bio da QCAD softver koristi Qt4 a ne već tada zastareli Qt3. LibreCAD 1.0.0 sada ima Qt4 korisnički interfejs što je jedna od novina u ovoj verziji.

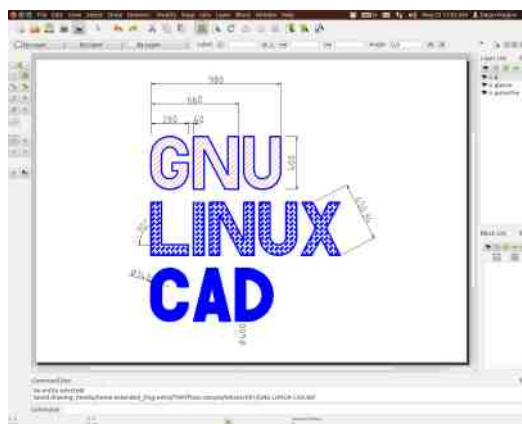

LibreCAD je dobro upakovan i zreo 2D CAD program sa nekim zaista velikim prednostima:

- besplatan je – ne brinite o godišnjim troškovima,
- GPLv2 javna licenca – možete da ga koristite i prilagodite prema svojim potrebama,
- unapređeno je korišćenje DXF fajlova i
- ubačen je autosave kao i plug-in sistem.

Interfejs LibreCAD-a je vrlo jednostavan i podseća na starije verzije AutoCAD-a (verzije 2006 i starije). Korisnici koji su radili sa starijim verzijama AutoCAD-a neće imati problema sa prilagođavanjem. Svi alati za crtanje, modifikovanje, navigaciju, upravljanje layerima i upravljanje blokovima su na logičnim mestima i lako su dostupni.

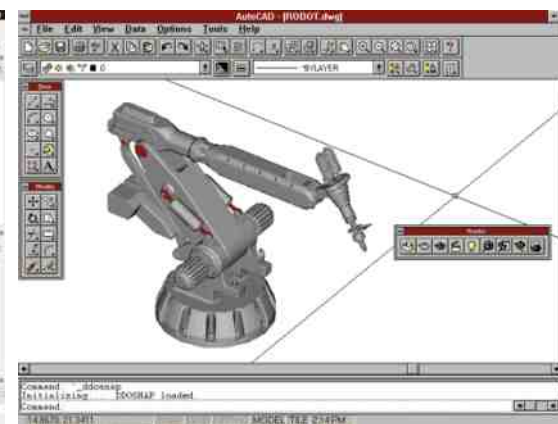
Crtanje se izvodi apsolutno po istim principima kao i u ranijim verzijama AutoCAD-a a moguće je da je i malo jednostavnije pošto ima manje opcija.

Preciznost crtanja je na zavidnom nivou. LibreCAD je sada vrlo stabilan program koji se ne ruši ni kada greškom zadate nemoguću radnju. U tim ekstremnim slučajevima program malo zastane ali se ne ruši. To su samo neke od prednosti i mogućnosti koje ova verzija nudi.

LibreCAD još uvek ne podržava rad sa DWG fajlovima usled problema oko licenciranja sa LibreDWG. To je upravo najveća mana ovog programa. Bez podrške za DWG nema ništa od saradnje sa kolegama koji koriste AutoCAD što sužava upotrebljivost programa. Korisnicima ne preostaje ništa drugo nego da sa kolegama komuniciraju preko gotovih crteža u papirnom ili PDF obliku. Iako se ovo izdanje smatra stabilnim izdanjem ima tu još posla pre nego što LibreCAD bude mogao u potpunosti da zameni profesionalne programe kao što je AutoCAD barem u 2D segmentu. Osim DWG-a LibreCAD-u nedostaje još dosta opcija za crtanje elementarnih oblika kao što je na primer crtanje kružnice određene sa dve tangente i prečnikom i još mnoge druge. Ove opcije nisu baš neophodne ali dosta ubrzavaju proces crtanja.

AutoCAD-u je bilo potrebno 12 verzija da bi dobio

profesionalnu funkcionalnost.

LibreCAD je tek u prvoj stabilnoj verziji tako da treba biti strpljiv i pratiti dalja unapređenja ovog programa. U ovom trenutku za crtanje brzih skica ovaj program je idealan.

Sledeća verzija LibreCAD v2 je već u fazi izrade i ponudiće

nove mogućnosti i funkcionalnosti a neke od njih su:

- bolje performanse,
- bolja podrška za fontove,
- izometrijska rešetka za lakše crtanje,
- eksperimentalna offset podrška i
- crtanje tangenti linija po krugovima i elipsama.

Instalacioni paketi LibreCAD-a mogu se naći u riznicama svih većih Linuks distribucija.

Za sve ostale informacije koje vas interesuju možete pogledati zvaničnu web stranicu LibreCAD-a.

Koristan link:

[1] <http://librecad.org/cms/home.html>

Nastaviće se potraga za idealnim Linuks CAD programom...

Автор: Дејан Маглов

ADempiere ERP

Uporedo sa rastom informatičke osposobljenosti preduzeća počće da raste i potreba da se podaci obrade i iskoriste za poboljšanje poslovanja.

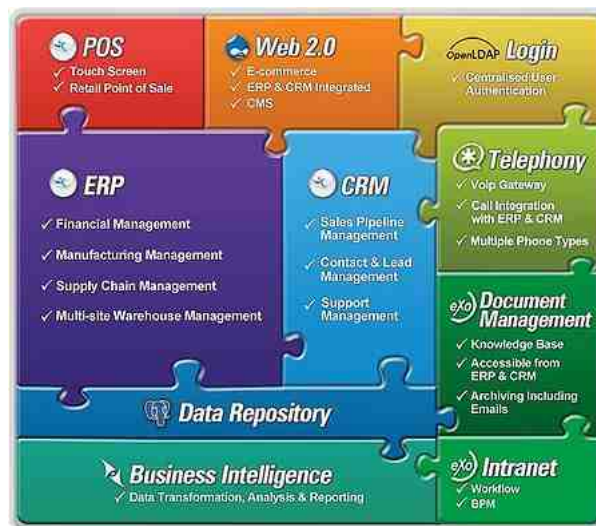
U poslovnom svetu to se radi ERP sistemima, sveobuhvatnim softverskim paketima za praćenje celokupnog rada preduzeća: od nabavke robe, spiska radnika i isplate plata, knjigovodstva, analize i planiranja narednih poslovnih koraka...
LiBRE! vam

predstavlja jedno od besplatnih rešenja koje je dostupno na srpskom jeziku - ADempiere ERP.

ADempiere ERP je sistem koji sadrži module za prodaju, nabavku, upravljanje inventarom i projektima, finansijama, kadrovima, proizvodnjom i naravno, izveštajima. Paket nudi centralizovan sistem za prijavu korisnika, kanale za komunikaciju i bogate interfejs (uključujući prodajne terminale i mobilne uređaje).

Zahvaljujući trudu šabačke kompanije Cyber Trade, ADempiere ERP dostupan je i na domaćoj sceni besplatnih, otvorenih i slobodnih poslovnih rešenja. Direktora kompanije Gorana Đermanovića pitali smo više o ovom ERP rešenju.

Tako smo saznali da je ADempiere ERP dostupan na srpskom jeziku ali ne u celosti: prevedeno je više od polovine sadržaja. Međutim, korisnici domaćeg govornog područja zadovoljni su

dosadašnjom lokalizacijom jer ona pokriva većinu često korišćenih delova softvera. U šabačkoj IT kompaniji na lokalizaciji rade četiri zaposlena a prevod, izmene u bazi i programu, dostupni su svima.

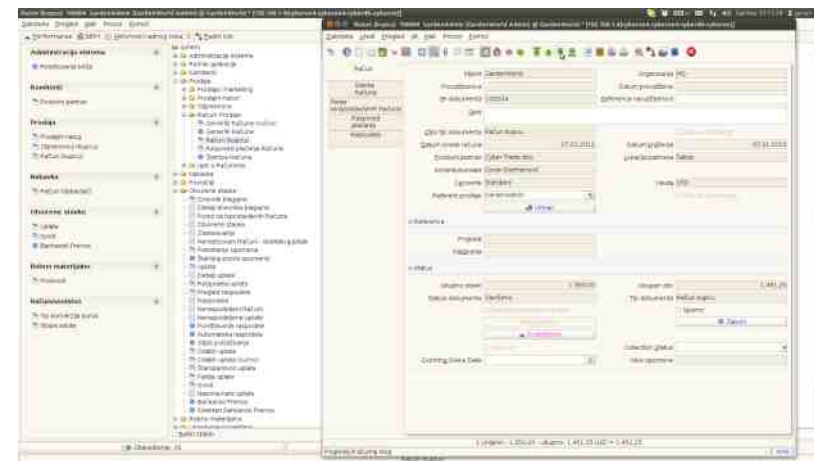
Kompanija Cyber Trade ovaj ERP pokreće na operativnom sistemu Ubuntu Linuks, uz PostgreSQL bazu. Po rečima Đermanovića, kompanija nema nameru da softver testira na drugim sistemima. Ovo nas ne iznenađuje jer je ADempiere ERP osmišljen kao slobodno i besplatno rešenje, pa je tako Linuks logičan izbor operativnog sistema za server. Korisnici se na ERP povezuju uređajem i pregledačem po izboru, pa tako njima server nije ni bitan.

U Srbiji ovaj softver koriste dve kompanije a u toku je uvođenje u poslovni sistem treće. Iz Cyber Tradea navode da je ADempiere ERP spreman za preduzeća koja se bave veleprodajom i uslugama a da za ostale (maloprodaja i proizvodnja) treba izdvojiti vreme za dodatno testiranje i prilagođavanje softvera.

Kompanija Cyber Trade intenzivno radi na dovršetku lokalizacije a po rečima direktora, spremni su lokalizovano izdanje ustupiti svim zainteresovanima i obezbediti podršku elektronskom poštom. Više informacija na zvaničnom sajtu [1] i sajtu Cyber Tradea [2].

Korisni linkovi:

- [1] http://www.adempiere.com/Open_Source_ERP_-_Compire_Fork_-_ADempiere#ADempiere_Features
- [2] <http://cybertrade.rs/>

Autori: Nikola Hardi i Marw

IT bonton

Neformalna komunikacija na internetu: pisma, forumi, IRC

2. deo

Elektronska pošta danas je nezaobilazna u komunikaciji. U poslovnoj prepisci pisma imaju formalan oblik, ali ovaj put govorimo o neformalnoj e-pošti, o dopisivanju sa prijateljima i slanju poruka na dopisne liste.

Tema pisma

Da odmah naglasimo: polje za temu pisma (engl. subject) mora biti popunjeno. Nenaslovljena pisma često se ne pročitaju jer ne privuku pažnju, ili ih uklone filteri za nepoželjnu poštu. Potrudite se da tema pisma ne bude samo „Zdravo!“, „Ćao“, „Vidi ovo!“ jer automatizovani sistemi za zaštitu takve poruke nekad uklone, klasifikujući ih kao nepoželjne (mnogo štetnih pisama naslovljeno je upravo tako).

Neka svako vaše pismo ima naslov – bezimene poruke teško se nalaze, prate i pretražuju u prepunom elektronskom sandučetu.

Slova i interpunkcija

Iako pismo koje šaljete prijateljima ne mora biti formalno, pa čak i nije poželjno da takvo bude,

potrudite se da tekst bude čitak. Izbacite SVA VELIKA SLOVA – ne samo što se teško čitaju, već su i znak „net“ nekulture: koriste se KADA VIČETE. Uredno korišćenje velikih i malih slova nije neophodno (ako vam je tako lakše), ali nemojte izbaciti interpunkciju i prelom: zarezi, tačke, crtice i novi red doprinose tome da tekst ima ritam i da se lakše čita.

Stil i misao

Nemojte svoju rodbinu zasuti gomilom rečenica bez smisla koje se nadovezuju jedna na drugu. Ako vam se učini da je to što pišete zbunjujuće, zastanite i pogledajte kako ste organizovali informacije. Po važnosti? Hronološki? Da li je sve natrpano u jednom pasusu? Ako jeste, podelite tekst u nekoliko celina – lakše se čita, naročito kad svaki pasus sadrži jednu manju temu.

Novajlija na forumu i dopisnoj listi

U neformalnoj, masovnoj i javnoj prepisci na internetu (dopisne „mejl“ liste, forumi, Facebook, komentari na sajtovima) takođe morate biti obazrivi. Najbolje pravilo jeste da pogledate kako drugi komuniciraju, ili da potražite pravila koja vladaju „u kraju“. Osnovna pravila uglavnom se svode na:

- Ne okolišajte već pišite sažeto – niko ne čita ogromnu stranicu teksta („TLDR!“);
- Ne koristite stalno velika slova – niko NE VOLI GALAMDŽIJE ;) Ako želite nešto naglasiti, koristite * ili _, na primer: _ovo je važno_ ili *ovo

je važno*;

- Ako otvarate novu temu – obavezno popunite naziv (polje „subject“);
- Poštujte tuđu privatnost;
- Koristite drugo lice – osim ako se ne radi o izuzetno formalnoj situaciji (malo verovatno na forumu/listi) - rečenice sa „vi/Vi“ deluju veštački;
- Ne šaljite čitavu kopiju prethodnog pisma ili teksta – ostavite rečenicu iz sagovornikovog pisma, a pišite/odgovarajte ispod toga. **Pažnja:** ovo nemojte raditi u poslovnoj prepisci, u kojoj se zahteva pisanje novog pisma sa zaglavljem („Poštovani...“) i ostavljanjem kopije/citata na kraju pisma.

Šta ste hteli reći, a šta ste rekli?

Pismena komunikacija je ogoljena – nema glasa, izraza lica, pokreta tela – tako da bezazlene izjave bez žive dopune značenja mogu preneti pogrešnu poruku. Budite jasni i koristite emotikone (smajlije) da emocionalno obojite prijateljsku prepisku. :)

Ovo su ukratko osnovna tehnička pravila o neformalnoj komunikaciji na internetu. Kao i u RL (real life - stvarni svet) bitno je preneti poruku i pri tome obratiti pažnju na „kodeks“ okruženja u kojem komunicirate. Ali, pre svega, uvek se treba truditi da sporazumevanje bude odmereno, kulturno i uz uvažavanje sagovornika.

Autor: Marw

Obrazovanje

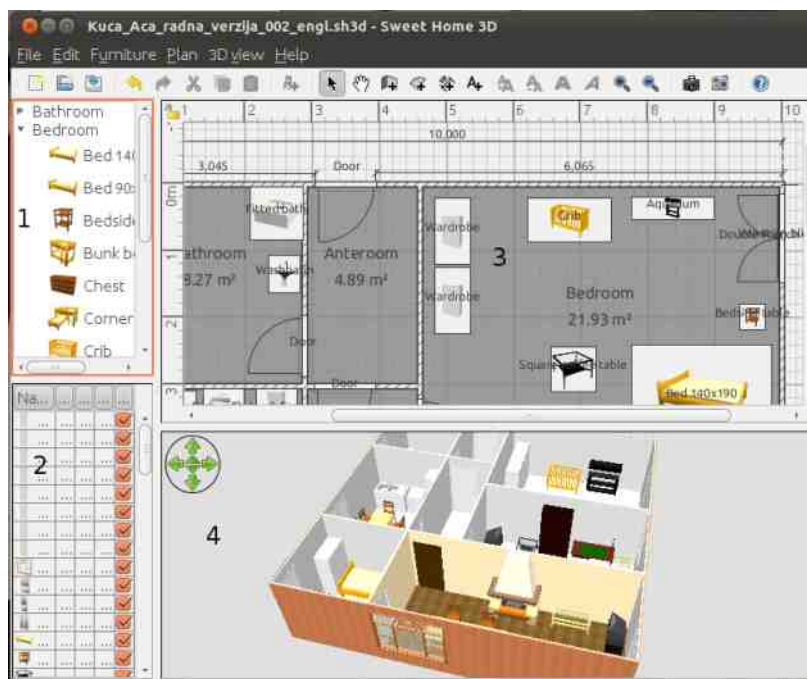
Sweet Home 3D

U današnjem svetu savremenih elektronskih komunikacija veoma malo primećujemo koliko su crteži dobro sredstvo za komunikaciju između ljudi, pogotovo ako govorimo o tehničkim crtežima. Tehničko crtanje predstavlja disciplinu pravljenja planova koji vizuelno treba da objasne svakome ko zna da ih pročita, kako nešto funkcioniše ili kako nešto treba da se napravi. Tehničko crtanje je, zapravo, vizuelni jezik industrije i inženjerstva.

Imajući u vidu značaj tehničkog crtanja, može se reći da je ono danas neizostavni deo u obrazovanju širom sveta. Tako se i u našoj zemlji učenici susreću sa tehničkim crtanjem već u osnovnoj školi. Zahvaljujući velikoj zastupljenosti informacionih tehnologija u obrazovanju danas je tehničko crtanje moguće učiti i kroz igru, korišćenjem nekog namenskog programa na računaru. Jedan od takvih programa je i Sweet Home 3D.

Sweet Home 3D je slobodan program za uređivanje enterijera i eksterijera koji vam pomaže da postavite nameštaj u kući koristeći 2D plan sa istovremenim 3D prikazom. Korisnički interfejs ovog programa je po našem mišljenju veoma jednostavan, tako da ga bez ikakvih problema mogu koristiti učenici osnovnih škola kao pomoćno sredstvo u savladavanju dela nastavnog plana i programa predviđenog predmetom Tehničko

obrazovanje.

Slika 1. Korisnički interfejs programa Sweet Home 3D

Rad u ovom programu se zasniva na definisanju enterijera i eksterijera jednog objekta u delu korisničkog interfejsa programa koji se zove plan stana (3), korišćenjem alata koje ovaj program pruža i dostupnog kataloga nameštaja (1). Spisak nameštaja koji je trenutno u upotrebi se nalazi u polju spisak nameštaja stana (2), dok se prikaz izmena učinjenih u planu stana, u realnom vremenu, prikazuje u polju za 3D prikaz stana (4).

Svaki element koji je dodat u plan stana moguće je podešavati do najsitnijih detalja, počev od dimenzija, preko položaja u određenoj prostoriji, do konačnog izgleda. Program omogućuje izradu u više nivoa, pa je tako moguće napraviti nivo pod zemljom ali i više nadzemnih nivoa. U podešavanjima programa veoma je poželjno definisati koordinate mesta u kome će se nalaziti stan koji projektujete, kao i vremensku zonu koja se u tom mestu koristi, kako bi se postigli što bolji rezultati prilikom kasnijeg virtuelnog razgledanja. U samom planu se nalazi i kompas koji treba da predstavlja osnovni orijentir prilikom projektovanja.

Nakon što ste završili projektovanje vašeg stana, projekat možete da pokažete javnosti na nekoliko načina. Pre svega, možete da izvezete projekat u vidu PDF dokumenta u kome će da se nalazi spisak nameštaja, plan stana i trodimenzionalni prikaz vašeg stana. Možete da napravite i fotografiju trodimenzionalnog prikaza stana, pri čemu ćete sami da odaberete položaj fotoaparata koji slika vaš stan, kao i datum i vreme fotografisanja. I na kraju, možete da izvezete vaš projekat u obliku video zapisa koji zapravo predstavlja virtuelnu posetu vašem projektovanom stanu, u pravom smislu te reči. I u slučaju fotografije i u slučaju video zapisa, program uzima u obzir trenutni datum i vreme, kao i postavke geografske lokacije i vremenske zone, radi što verodostojnijeg prikaza dnevne osvetljenosti stana.

Slika 2. Izvezena fotografija stana

Sweet Home 3D predstavlja SourceForge.net projekat otvorenog koda koji se distribuira pod Gnuovom opštom javnom licencom (engl. GNU General Public License - GPL). Može da se pokrene na računaru koji nije povezan na internet a na kome je instaliran Windows, Mac OS X, Linux ili Solaris operativni sistem. Takođe, može da se pokrene i iz bilo kog web pregledača koji podržava Java-u, pri čemu je neophodno da računar bude povezan na internet. Korisnički interfejs ovog programa je dostupan na mnogim jezicima, pa tako i na srpskom. Zbog toga se želimo najiskrenije zahvaliti Ivanu Starčeviću i Snežani Starčević, prevodiocima korisničkog interfejsa.

Preporučili bismo svim nastavnicima Tehničkog obrazovanja da razmotre mogućnost upotrebe ovog programa kao pomoćnog sredstva u savladavanju gradiva.

Verovatno znate da ljudi najviše maštaju dok su mladi. Kako sazrevaju u odrasle osobe tako im se i

sposobnost da maštaju sve više smanjuje. Zbog toga bismo ovaj program preporučili svim mladim ljudima. Verujemo da ih on uopšte neće sputavati da realizuju ono što su zamislili i da će jedini ograničavajući činilac u njihovim projektima biti njihova mašta.

Korisni linkovi:

[1] http://en.wikipedia.org/wiki/Technical_drawing

[2] <http://www.sweethome3d.com/index.jsp>

Autor: Aleksandar Stanisavljević

Linuks i Windows filozofija – 2. deo

Linuks ima drugačije nasleđe

“Po prirodi, ljudi su potpuno jednaki, u praksi, oni su potpuno različiti.” - Konfučije

Kao i kod ljudi, i kod operativnih sistema njihovo nasleđe presudno određuje ponašanje njihovog trenutnog okruženja.

Linuks je najmlađe dete familije operativnih sistema sa minikomputera iz 1969. godine dok Windowsovo porodično stablo seže samo do mikrokompjuter iz 1980. godine. Windows i Linuks su prepuni malih anahronizama a vremenom ćete se naviknuti i prestati da ih primećujete. Baš kao što ste navikli na Windowsove anahronizme tako ćete se naviknuti na Linuks ideje iz 60-tih (fajl sistem), 70-tih (terminal), 80-tih (konfiguracione datoteke) i 90-tih (“man” stranice).

Neki od važnijih anahronizama su:

Podrazumeva se da sistem ima više korisnika

Minikomputeri iz 1969. su obično imali više neadministrativnih korisnika jer su bili toliko skupi da su ih jedino mogle priuštiti velike kompanije. Mikrokompjuteri iz 1980. godine su bili među prvim kompjuterima koji su bili dovoljno jeftini i dovoljno

mali da bi imali samo jednog korisnika – administratora, pa su tako i dobili naziv PC – Lični kompjuteri.

Linuksovi drevni preci su morali da zaštite korisnike jedne od drugih, dok Windowsovi drevni preci nisu čak ni štitili korisnike od njih samih. Linuks se postepeno prilagođava ličnim računarima, kao što se Windows postepeno prilagođava osobama koje neodgovorno pokreću programe za koje nisu sigurni da nisu virusi. Proces je još uvek u toku, mada – Windows je tek nedavno počeo da traži lozinku za izmenu c:\Program Files\ fascikle, a u Linuksu je oduvek bila potrebna lozinka za njegovog ekvivalenta /usr.

Ne postoji C: drive

Mikrokompjuteri iz 1980. su imali veoma ograničene resurse. Većina njih je imala jednu ili dve disketne jedinice ali su hard diskovi u njima bili izuzetna retkost. Pošto su diskete dovoljno velike samo da pothranjuju određeni broj datoteka, Microsoftov prvi operativni sistem nije ni predvideo rad sa fasciklama - ako želite da grupišete datoteke zajedno samo ih premestite na drugu disketu. Dakle, Microsoft je koristio jednostavan sistem za imenovanje svojih diskova: vaša prva disketa bi se zvala “A:”, vaša druga disketa bi se

zvala “B:” i ako ste bili dovoljno srećni da vaš računar poseduje i hard disk, on bi bio nazvan “C:”. Flopi diskete su vremenom zastarele i ne upotrebljavaju se više pa se vaš prvi disk verovatno zove “C:”.

Minikomputeri iz 1969. su bili takođe veoma ograničeni ali je bilo potrebno da budu prilagodljivi. Ako bi računaru kompanije ponestalo prostora na disku, kompanija bi morala da potroši 5500 dolara

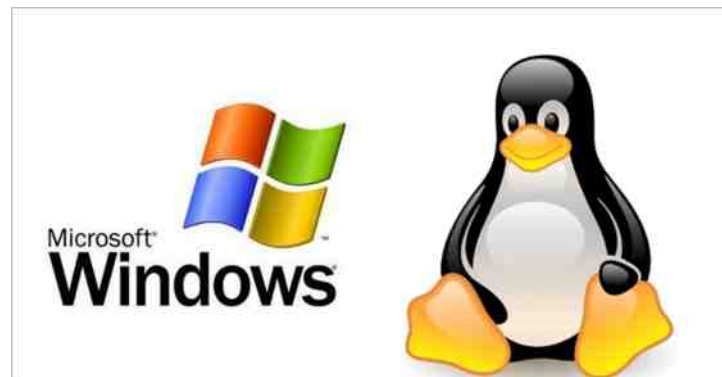
za kupovinu kasete sa oko 270 kB dodatnog prostora. Linuks preci su imali jedinstven fajl sistem sa stvarnim diskovima koje će postaviti gde god su potrebni, tako da kada računovodstvo koristi sav prostor na računaru kompanije, inženjeri bi mogli nazvati novi disk /home/Acct i postaviti ga u predviđeni /home

direktorijum. Vremenom su uređaji za skladištenje podataka postali dovoljno mali da se mogu držati u ruci i dovoljno prostrani da više nije potrebno izvoditi pametne trikove, tako da se sada vaš USB memorijski štapić zove /media/disk.

Linuks veruje u kreativne destrukcije

“Ekonomski napredak, u kapitalističkom društvu, znači kaos.” - Džozef A. Šumpeter

Većina proizvoda kompanije Microsoft pokušava da sledi jednostavno pravilo: ako nešto radi u

verziji n Microsoft proizvoda, trebalo bi da radi isto u svim verzijama višim od n. Windowsu to daje veliku stabilnost ali takođe može dovesti do stagnacije. Na primer, mnoge funkcije u Excelu 2007 su dizajnirane da rade na potpuno isti način na koji su radile i 1987. To znači da možete da otvorite 20 godina star finansijski izveštaj i budete uvereni da formule izračunava na isti način kao i u vreme kada je izveštaj napravljen. Ali to takođe znači da formule koje kalkulišu ovogodišnji finansijski izveštaj rade sa greškama koje su poznate već više od 20 godina.

Većina Linuks programa će pokušati da sledi jednostavno pravilo: ako nešto stoji na putu napretka, biće pregaženo. To dugoročno čini Linuks jačim ali izaziva veću turbulenciju u kratkoročnom periodu. Na primer, mnogi programi za pregledanje analogne televizije su u potpunosti zamenjeni sa prelaskom na digitalnu televiziju jer je digitalno TV iskustvo drugačije i dovoljno kvalitetnije da zahteva novi pristup.

Najvažnija stvar koju treba zapamtiti o razvoju Linuksa je:

Distribucije umanjuju kompleksnost

Pošto Windows ima konstantnu kompatibilnost tokom vremena, uobičajeno je da instalirate softver sa celog interneta. Linuks je prilično fluidan tokom vremena i zbog toga programi na web sajtovima često zahtevaju karakteristike koje su uklonjene iz Ubuntu prošle godine, ili karakteristike koje neće biti uključene u Ubuntu do sledeće godine. Nepotrebno je reći, ovo važi i za drajvere.

Linuks distribucije kao što je Ubuntu, dodaju malo stabilnosti u vaše iskustvo pružajući kolekciju programa za koje garantuju da rade ispravno.

Linuks je sloboda izbora

*“Čovek je osuđen na slobodu, jer jednom bačen u svet, on je odgovoran za sve što radi.”
- Žan-Pol Sartr*

Ne postoji centralna vlast koja diktira šta bi Linuks trebao da bude - korisnicima je data potpuna sloboda izbora u pogledu toga kako će se ponašati njihov računar. U poređenju sa Microsoftovom filozofijom slobode izbora - od korisnika se zahteva minimalan broj neophodnih izbora da završe svoj posao.

Na primer, postoji samo jedan Windows ali postoji mnogo Linuksa. Ako odaberete da koristite Linuks, imate mogućnost da se odlučite između Ubuntu, Debijana, Red Hata, Susea, i mnogih drugih manjih distribucija. Svaki od ovih izbora predstavlja drugu zajednicu sa različitim vrednostima i svaka zauzima različit stav šta Linuks zapravo jeste. A čak i unutar Ubuntu, imate mogućnost da odlučite između Ubuntu, Kubuntua, Xubuntua, Lubuntua...

Linuks za sve ima alternativu

Ako možete da nađete nešto za neki Linuks, obično možete naći i više alternativa istog. Ako vam se ne sviđa vaša tema radne površi, kancelarijski paket ili program za razmenu brzih poruka (engl. IM - Instant Messenger), onda možete da nađete alternativu i podesite vaš sistem baš onako kako se to vama dopada.

Izuzeci potvrđuju pravilo

Za sve što ste upravo pročitali ovde, postoje delovi Linuksa koji imaju suprotan stav. OpenOffice je

odlučio da ne sledi dugu krivu učenja, Gnome ima slično nasleđe kao Windows, a Firefox se uporno trudi da vas uveri da stranice pisane 1995. izgledaju baš kao 1995.

Zaključak

*“Vi imate svoj put. Ja imam svoj put. Ali pravi put, pravi način i jedini način, ne postoji.” -
Fridrih Niče*

Linuks nije samo Windows sa smešnim bojama i Windows nije jednostavniji Linuks. Oba predstavljaju decenije napornog rada ljudi sa različitim mišljenjima o svetu i oba treba da budu tretirana drugačije ukoliko se želi izvući maksimum iz njih.

Koristan link:

[1] help.ubuntu.com/community/SwitchingToUbuntu/FromWindows/Philosophy

Prevod i adaptacija:
DM i Aleksandar Stanisavljević

Žargon datoteka - priča

TV pisace mašine: Priča o hakerskoj oštromnosti

Ovo je prava priča o staklenim terminalima. Jednog dana je haker sa MIT-a (engl. Massachusetts Institute of Technology) slomio nogu u motorciklističkoj nezgodi. Morao je da ostane u bolnici dosta dugo i postao je nemiran jer nije mogao da hakuje. Zbog toga su dva njegova prijatelja uzela terminal i modem i poneli ih u bolnicu.

Ovo se dogodilo nekoliko godina pre širenja kućnih računara i prosečan čovek nije mogao da zna šta je to terminal. Kada su dva prijatelja došla u bolnicu, čuvar ih je zaustavio i upitao šta to nose. Objasnili su da žele da odnesu računarski terminal drugu koji je bio pacijent.

Čuvar je izvadio listu stvari koje su pacijentima dozvoljene. TV, radio, električni brijač, pisaca mašina, puštač kasete ali ne i računarski terminal. Terminali nisu bili na listi te čuvar nije mogao da ih pusti. Pravila su pravila, znate. (Ovaj čuvar je očito bio droid).

U redu, rekoše dva prijatelja i odoše. Bili su frustrirani naravno jer su znali da je terminal bezopasan onoliko koliko je i TV ili bilo šta drugo na toj listi. To im je dalo ideju...

Sledećeg dana su se vratili i isto se dogodilo. Čuvar ih je zaustavio i upitao šta nose. Oni su rekli:

“Ovo je TV pisaca mašina!”. Čuvar im nije verovao pa su uključili uređaj u struju i pokazali mu. “Vidiš? Samo kucaš po tastaturi i ono što pritisneš izlazi na ekran televizora”. Čuvar nije razmislio koliko je beskorisna pisaca mašina koja ne proizvodi papirnu kopiju otkucanog ali je to ipak bila TV pisaca mašina bez sumnje. Tako da je proverio listu: “TV je u redu i pisaca mašina takođe... U redu, uđite”.

Žargon datoteka - pojam

hak (hakovanje)

[veoma često]

1. n. Prvobitno značenje je bilo da je “hak” brzo odrađen posao čiji rezultat zadovoljava traženo ali čiji je kvalitet loš.
2. n. Veoma dobro parče koda na koje je verovatno utrošeno dosta vremena i koje radi tačno ono što se zahteva od njega.
3. vt. Ponašati se osećajno ili telesno. “Ne mogu da hakujem ovu vrućinu!”.
4. vt. Raditi na nečemu tj. proučavati nešto (najčešće je to program) Trenutno značenje: “Šta radiš?”, “Ja hakujem TECO”. U sveobuhvatnom (vremenski produženom) smislu: “Šta radiš ovde?” “Hakujem, TECO”. Često je izraz “Hakujem, fu”

jednak izrazu “trenutno se zanimam sa fuom (tj. to je moj trenutni projekat)”. Pogledaj pojam “Hakujem lks zbog lpsilona (Hacking X for Y)” u engleskoj Žargon datoteci.

5. vt. Izvesti neku vragoliju nad nekim ili nečim. Pogledaj značenje 2 i pojam haker (značenje 7).

6. vi. Raditi sa računarom na jedan veseo, dečiji i istraživački način a ne sa nekim zacrtanim ciljem. “Ej, š'a radiš?”, “E, zdravo. Hakujem nešto”.

7. n. Skraćenica za hakera.

8. Pogledaj pojam nethak (nethack) u engleskoj Žargon datoteci.

9. [MIT] v. Čin istraživanja podruma, krovova i tunela velikih zgrada na nezadovoljstvo radnika Fizičkog postrojenja i (kako to postrojenje obično izvodi neka obrazovna institucija) policije studentskog grada. Ovakvo ponašanje je sablasno slično ranim avanturističkim igricama kao što su to Dungeons and Dragons i Zork. Pogledaj pojam vadding u engleskoj Žargon datoteci.

Postoji dosta varijacija ovog pojma. Na primer, “srećno hakovanje” (u kontekstu pozdravljanja), “kako ide hakovanje?” (prijateljski pozdrav među hakerima) i “Hak. Hak”. (Pozdrav bez nekog sadržaja. Koristi se kao privremen pozdrav). Za više informacija o ovom pojmu, vidi priču Značenje reči Hak (The Meaning of Hack) u engleskoj Žargon datoteci (prim. ured.: ova priča će se pojaviti u narednom broju). Pogledajte takođe pojmove uredan hak (neat hack), pravi hak (real

hack) u engleskoj Žargon datoteci.

Štreberski vicevi

Zaustavlja razbojnik čoveka i držeći uperen pištolj odlučno mu reče: "Pare ili život!" A ovaj mu odgovara: "Eh, ja sam ti programer. Nemam pare... A ni život".

Unix, DOS i Windows... Dobar, loš, zao.

"Kuc, kuc".
"Ko je?"
[veoma duga pauza]
"Java".

Tri najopasnije stvari na svetu su programer sa lemlicom, hardveraš sa parčetom koda i korisnik sa idejom.

Računar je moćniji od olovke, mača i veoma često od programera.

Pričaju dva druga:
"Jesi li čuo da kada puštiš Windowsov instalacioni CD unazad, možeš da čuješ demonske glasove!?"

"Aaaa... Pa nije to ništa! Kada ga puštiš unapred, on instalira Windows!!"

Čovek je pušio cigaretu i pravio krugove od dima. Ovo je iznerviralo njegovu devojkicu i ona mu je rekla: "Zar ne vidiš upozorenje na paklici? Pušenje je štetno!"

Na to je čovek odgovorio: "Ja sam programer. Mi ne brinemo o upozorenjima, samo o greškama".

<http://www.freesoftwaremagazine.com>

(c) Copyright 2008 Tony Mobily & Ryan Cartwright CC: By-NC-SA

Uredio: Marko M. Kostić

Kažite slobodno!

Svi imate priliku da nam pomognete u stvaranju ovog časopisa i pozivamo vas da nam se priključite.

Svratite na naš IRC kanal ili nam pošaljite pitanje na adresu libre@lugons.org .

Blogerima nudimo i mogućnost reklamiranja. Da bi reklama bila objavljena, potrebno je da u taj broj časopisa uključimo i jedan Vaš tekst.

Pišite nam da bi vas čitali!

3. MULTIMEDIJALNI FESTIVAL SOUND AND VISIONS

29.06.-01.07.12.
MAJDANPEK

MUZIKA

Nahty / Bitipatibi / Ana Never / Presing / Nežni Dalibor /
Kazna za uši

VIZUELNE INTERVENCIJE

Aleksandrija Ajduković / Dejan Marković / Goran Micevski /
Ivan Petrović / Ivan Šuletić

KRATKI METAR

Selekcija regionalnog kratkometražnog igranog filma
Narednik / Crveni makovi / Mezanin / Prtljag...

OPEN SOURCE

Otvoreni sadržaji: "Creative Commons" i Audio
Floss i kreativnost: Audio Produkcija

INDUSTRIJSKI TURIZAM

Jedinstvena tura kroz pogone rudnika bakra Majdanpek

DEBATA

Zvuk i vizije prostora – javni razgovor / Ministarstvo prostora

Slobodan ulaz na sve programe

www.savfest.com